

Sygn. akt III Ca 1964/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Magdalena Hupa-Dębska

Sędzia SO Danuta Morys - Woźniak (spr.)

SO Andrzej Dyrda

Protokolant Aldona Kocięcka

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2014 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa T. K. (K.) i M. K. (1)

przeciwko G. K.

o podwyższenie alimentów

oraz z powództwa wzajemnego G. K.

przeciwko T. K. i M. K. (1)

o obniżenie alimentów

na skutek apelacji powodów - pozwanych wzajemnie

oraz pozwanego – powoda wzajemnego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 4 października 2013 r., sygn. akt V RC 759/12

1 oddala obie apelacje;

2 nie obciąża powodów – pozwanych wzajemnie kosztami postępowania odwoławczego.

SSO Andrzej Dyrda SSO Magdalena Hupa-Dębska SSO Danuta Morys-Woźniak

Sygn. akt III Ca 1964/13

UZASADNIENIE

M. K. (2) działając w imieniu małoletnich T. K. i M. K. (1) domagała się podwyższenia alimentów zasądzonych na ich rzecz wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20 kwietnia 2011 roku w sprawie V Ca 137/11 od pozwanego G. K., z kwoty 700 złotych do kwoty 800 złotych miesięcznie na rzecz małoletniego T. K. oraz z kwoty 600 zł do kwoty po 700 zł miesięcznie na rzecz małoletniego M. K. (1) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu.

Uzasadniając żądanie podniosła, że pozwany oprócz alimentów nie przekazuje innych środków na utrzymanie małoletnich dzieci. Nadto wskazała, że małoletni są zdrowi, a ich łączny koszt utrzymania wynosi ok. 3350 zł miesięcznie wraz opłatami za mieszkanie i samochód. Dotychczasowa kwota alimentów jest niewystarczająca na pokrycie ich potrzeb. Powołała się przy tym na wzrost cen, w szczególności związanych z dowożeniem małoletnich do szkoły i przedszkola, jak również na wydatki związane z pierwszą komunią, wyjazdami wakacyjnymi i planowaną edukacją małoletnich.

G. K. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa o podwyższenie alimentów oraz o obniżenie dotychczasowych alimentów z kwoty 700 złotych do kwoty 600 złotych miesięcznie na rzecz małoletniego T. K. oraz z kwoty 600 zł do kwoty po 500 zł na rzecz małoletniego M. K. (1). Poniósł, że koszty utrzymania małoletnich zostały zawyżone. W szczególności zakwestionował wydatki na dojazdy do szkoły i przedszkola, ubrania, żywność, opiekę stomatologiczną oraz udział małoletnich w zajęciach aikido. Wskazał, że jego własne wyliczenie kosztów utrzymania małoletnich uzasadnia obniżenie dotychczasowych alimentów i podkreślał, że od daty ustalenia tych alimentów jego sytuacja finansowa nie uległa polepszeniu.

Matka małoletnich domagała się oddalenia powództwa o obniżenie alimentów.

Wyrokiem z dnia 4 października 2013r. Sąd Rejonowy w Gliwicach oddalił powództwo powodów- pozwanych wzajemnie o podwyższenie alimentów, oddalił powództwo pozwanego- powoda wzajemnego o obniżenie alimentów oraz odstąpił od obciążania małoletnich powodów- pozwanych wzajemnie kosztami procesu.

Wydając opisane wyżej orzeczenie Sąd I Instancji dokonał następujących ustaleń:

Na mocy wyroku z dnia 20 kwietnia 2011 roku Sąd Apelacyjny w Katowicach na skutek apelacji matki małoletnich powodów zmienił wyrok rozwiązujący małżeństwo rodziców małoletnich w części dotyczącej ustalenia obowiązku alimentacyjnego na rzecz małoletnich synów stron i zasądził od pozwanego na rzecz małoletniego T. K. alimenty w kwocie po 700 zł miesięcznie a na rzecz małoletniego M. K. (1) w kwocie po 600 zł miesięcznie. W tym czasie matka małoletnich zatrudniona była w charakterze pielęgniarki z wynagrodzeniem około 1800 złotych miesięcznie. Zamieszkiwała w wynajętym mieszkaniu, za które wraz z mediami płaciła 1100 zł miesięcznie. Małoletni uczęszczali do przedszkola. Opłaty za przedszkole wynosiły 110 zł i 55 zł wraz z wyżywieniem 5 zł dziennie, łącznie 415 zł. Potrzeby małoletnich obejmujące zakup wyżywienia stanowiły łącznie kwotę 600 zł miesięcznie, kosmetyków i artykułów higienicznych 50 zł miesięcznie, koszt zakupu obuwia i odzieży 200 zł, koszty zabawek i rozrywki łącznie 150 zł miesięcznie, łącznie 1415 zł, a wraz z kosztami utrzymania mieszkania łączne usprawiedliwione potrzeby małoletnich wynosiły około 2000 zł miesięcznie. Pozwany zatrudniony był w firmie (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w M. z wynagrodzeniem 3000 zł netto miesięcznie. Mieszkał z rodzicami i pokrywał koszty energii około 150 zł miesięcznie, ogrzewania 1500 zł rocznie, ubezpieczenia samochodu 600 zł rocznie. Ponadto spłacał raty za samochód w kwotach po 450 zł miesięcznie. Rozpoznając żądania stron w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy ustalił, iż M. K. (2) nadal pracowała w charakterze pielęgniarki i w okresie od marca 2012 roku do lutego 2013 roku otrzymywała średnie miesięczne wynagrodzenie w kwocie 2092 zł i łącznie w roku 2012 uzyskała dochód z wynagrodzenia za pracę kwocie 31.798,99 zł. Od 7 lutego 2013 roku M. K. (2) przebywała na urlopie macierzyńskim w związku z urodzeniem córki z nowego związku małżeńskiego i za miesiąc sierpień 2013 roku otrzymała wynagrodzenie w kwocie 1418,16 zł. Koszt utrzymania córki wynosi około 700 zł. Mąż matki powodów L. K. otrzymywał wynagrodzenie w wysokości 6800 zł miesięcznie. Małoletni powodowie mieszkali wraz z matką, przyrodnią siostrą i mężem matki w jego mieszkaniu. Opłata za prąd wynosiła 260 zł miesięcznie, za gaz 100 zł miesięcznie, za wodę 160 zł miesięcznie, za oświetlenie klatki schodowej 30 zł co dwa miesiące, internet i telefon 150 zł miesięcznie. Małoletni T. liczył 9 lat i w roku szkolnym 2012/2013 uczęszczał do II klasy Szkoły Podstawowej w P., a następnie do III klasy szkoły podstawowej. Małoletni M. liczył 6 lat i w roku szkolnym 2012/2013 chodził do przedszkola w P., a od września 2013 roku rozpoczął naukę w Szkole Podstawowej w G.. Wyprawka szkolna dla małoletniego T. w roku szkolnym 2012/2013 kosztowała 290 zł. Ubezpieczenie i komitet wyniosły łącznie 120 zł za rok szkolny. Opłata za przedszkole M. stanowiła kwotę 180 zł. Ubezpieczenie 40 zł za cały rok, natomiast karta pracy 70 zł. W związku z rozpoczęciem roku szkolnego 2013/2014 na zakup podręczników, przyborów szkolnych dla małoletnich M. K. (2) wydała kwotę 1247,72 zł. Małoletni w czasie

kiedy przebywali w szkole i przedszkolu korzystali z oferowanych tam posiłków, których miesięczny koszt wynosił 66 zł dla T. i średnio 105 zł dla M.. Zakup środków czystości i kosmetyków dla małoletnich stanowił miesięcznie wydatek w kwocie 100 zł. Małoletni uczęszczali na zajęcia aikido, których koszt wynosił łącznie 180 zł miesięcznie. Na odzież matka powodów przeznaczała średnio miesięcznie ok. 100 zł na rzecz każdego z nich. Małoletni w roku szkolnym 2012/2013 roku dowożeni byli na zajęcia ok. 30 km dziennie na trasie G.-P.-G.. Dodatkowo matka małoletnich brała udział w zebraniach w szkole i przedszkolu (...) razy w roku oraz dowoziła małoletniego T. K. na dyskoteki 2, 3 w semestrze. Średnie spalanie w samochodzie wykorzystywanym przez matkę małoletnich powodów wynosiło 9,5l/100km. W 2013 roku małoletni T. K. korzystał z usług stomatologicznych. Wizyta kosztowała 200 zł. Na zieloną szkołę matka małoletniego przekazywała składkę w wysokości 80 zł miesięcznie.

Pozwany – powód wzajemny nadal zatrudniony był w Firmie (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w M. jako technik budowy. W dniu 1 czerwca 2012 roku pozwany zawarł umowę na czas określony do dnia 31 maja 2015 roku, z wynagrodzeniem 3040 zł brutto oraz nagrodą uznaniową. Zarobki pozwanego-powoda wzajemnego wynosiły ok. 2840-2929 i w 2012 roku uzyskał on dochód w wysokości 50.880,71 zł. G. K. od maja 2011 roku zamieszkuje z partnerką i jej dziećmi. Jego partnerka ponosi koszty utrzymania wspólnego mieszkania. Pozwany-powód wzajemny miesięcznie na wyżywienie wydaje kwotę ok. 600 zł, na środki czystości ok. 100 zł, na odzież ok. 60 zł. G. K. utrzymuje kontakty z małoletnimi w co drugi weekend od soboty od godz. 9.00 od niedzieli do godz. 19.00, jeden tydzień ferii i miesiąc wakacji. W tym czasie ponosi koszty utrzymania małoletnich. Zapewnia małoletnim wyjścia na basen, do kina wydając na ten cel miesięcznie ok. 150 zł. Koszt wyżywienia małoletnich w okresie gdy spędzają czas z ojcem wynosi ok. 200 zł miesięcznie. Małoletni otrzymują od ojca prezenty okazjonalne oraz świąteczne. Poza tym pozwany kupuje małoletnim zabawki, gry, słodycze, gdy u niego przebywają.

Sąd I instancji wskazał, iż rodzice małoletnich wykorzystują swoje możliwości zarobkowe, przy czym nie dał wiary zeznaniom rodziców małoletnich w części dotyczącej podawanej przez nich w trakcie przesłuchania wysokości zarobków, uznając je za sprzeczne z treścią przedłożonych zaświadczeń o dochodach. Poza tym Sąd nie dał wiary zeznaniom matki małoletnich w części dotyczącej podawanej przez nią miesięcznej kwoty przeznaczonej na zakup odzieży dla małoletnich, gdyż po szczegółowym wyliczeniu przez nią rocznej ilości, rodzaju oraz kwot zakupowanej odzieży, wykazany koszt zakupu odzieży wynosi średnio około 100 zł na rzecz każdego z małoletnich powodów. Sąd nie dał również wiary zeznaniom matki małoletnich powodów-pozwanych wzajemnie w części dotyczącej wysokości wydatków na wyżywienie dla małoletnich oraz dowozu małoletnich do szkół, uznając koszty te za zawyżone w stosunku do wieku dzieci, podobnie jak wyliczeniom dotyczącym średniego dystansu, spalania oraz cen paliwa. Nie dał także wiary jej zeznaniom w części dotyczącej wydatków związanych z rozrywką dzieci ma poziomie 300 zł miesięcznie przyjmując, że wykazany w toku całego postępowania koszt na ten cel wyniósł 227,82 zł. Poza tym uznał za sprzeczne zeznania matki małoletnich dotyczące wydatków związanych z ich średnim leczeniem, w kontekście jej wcześniejszych zeznań kiedy to podała, że dzieci są zdrowe, nie chorują przewlekle i w toku postępowania nie przedstawiła żadnych dowodów na okoliczność stanu zdrowia dzieci wymagających zakupu lekarstw.

Na podstawie art. 227 k.p.c. Sąd Rejonowy oddalił wniosek matki powodów o przesłuchanie w charakterze świadka A. S. i M. S., L. K. na okoliczność oceny stopnia zaangażowania pozwanego-powoda wzajemnego w kosztach utrzymania małoletnich W. i J. S., faktycznej oceny dochodów i wydatków miesięcznych G. K. i jego partnerki oraz wydatków ponoszonych przez obecnego męża matki powodów-pozwanych wzajemnie, gdyż przedmiot sprawy wymagał ustalenia potrzeb T. i M. K. (1) i kosztów ich utrzymania, a dochody pozwanego-powoda wzajemnego sąd ustala na podstawie dokumentów wystawionych przez pracodawcę, czy urząd skarbowy. Nadto Sąd oddalił wniosek matki małoletnich o zawrótanie się do KWK (...) o podanie zakresu remontu i jego finansowania na nieruchomości położonej w P. w ramach szkód górniczych w 2011 roku, gdyż okoliczność ta nie miała istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Poza tym Sąd oddalił wniosek matki małoletnich o zobowiązanie G. K. do przedstawienia informacji o jego dochodach za 2011 rok, gdyż dochody pozwanego, biorąc pod uwagę datę ustalenia obowiązku alimentacyjnego, były przedmiotem oceny w toku postępowania o rozwód. Sąd Rejonowy oddalił również wniosek pozwanego-powoda wzajemnego o przesłuchanie w charakterze świadka M. S. na okoliczność wydatków ponoszonych przez pozwanego-powoda wzajemnego, gdyż wykazywał on rozeznanie co do kosztów własnego utrzymania. Nadto

Sąd oddalił wniosek pozwanego-powoda wzajemnego o przesłuchanie w charakterze świadka N. K. w celu określenia dochodów obecnego męża matki małoletnich, gdyż na tę okoliczność matka powodów przedłożyła zaświadczenie pracodawcy. Oddalił również wniosek o przeprowadzenie dowodu z zaświadczenia matki małoletnich za 2012 roku, gdyż zaświadczenie o wynagrodzeniu matki małoletnich zostało złożone wcześniej, podobnie oddalił wniosek pozwanego-powoda wzajemnego o zobowiązanie M. K. (2) do przedłożenia umowy na zakup nowego samochodu, gdyż na posiedzeniu w dniu 28 maja 2013 roku matka małoletnich podała warunki nabycia samochodu M. (...) i okoliczności te nie były kwestionowane przez stronę przeciwną. Sąd Rejonowy pominął w ustaleniach faktycznych złożone przez strony paragony, gdyż nie stanowią one dowodu z dokumentu oraz faktury przedstawione przez pozwanego dotyczące zakupu materiałów budowlanych pochodzących z okresu sprzed wytoczenia powództwa.

W motywach swego rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy powołał się na treść art.133 § 1 k.r.o. i art.138 k.r.o. Podkreślił, że rozstrzygnięcie w przedmiocie opartego o art. 138 k.r.o. żądania podwyższenia i obniżenia alimentów wymaga porównania stanu istniejącego w dacie uprawomocnienia się wyroku zasądzającego alimenty ze stanem istniejącym w dacie orzekania o ich zmianie. Wskazał, iż od daty zasądzenia alimentów na rzecz powodów- pozwanych wzajemnie (tj. od dnia 20 kwietnia 2011r.) upłynął okres ponad 2 lat. Zarówno po stronie ich matki, małoletnich, jak i pozwanego-powoda wzajemnego doszło do zmian faktycznych, jednak nie nastąpiły istotne zmiany, które by usprawiedliwiały zmianę zakresu obowiązku alimentacyjnego. Podniósł, że matka małoletnich po orzeczeniu rozvodu zawarła związek małżeński, a w lutym 2013 roku urodziła kolejne dziecko, którego koszt utrzymania wynosi około 700 zł. Na dzień zamknięcia rozprawy jej możliwości zarobkowe były ograniczone faktem korzystania z urlopu rodzicielskiego, ale okoliczność ta nie nosi cech trwałości. Koszty utrzymania małoletniej córki pokrywa jej ojciec zatem zmiana ta nie wpływa w sposób istotny na możliwości zarobkowe matki powodów, które ustalono na ok. 2000 zł miesięcznie. Udział małoletnich w kosztach utrzymania mieszkania uległ obniżeniu z kwoty ok. 360 zł do kwoty po 137 zł miesięcznie. Poza tym Sąd Rejonowy wskazał, że roku szkolnym 2013/2014 roku małoletni rozpoczęli edukację w szkole, a więc ich matka nie ponosi opłat związanych z przedszkolem w kwocie 180 zł miesięcznie. Małoletni zaczęli uczęszczać na zajęcia aikido. Małoletni T. K. ponosi koszty związane z zieloną szkołą w wysokości 80 zł miesięcznie. Zmiany te wpływają na ich koszty utrzymania, jednak przy uwzględnieniu pozostałych usprawiedliwionych wydatków nie są to koszty w kwocie 3350 zł podawanej przez matkę powodów- pozwanych wzajemnie. M. K. (2) nie wykazała kosztów utrzymania małoletnich na poziomie 3350 zł. Zawyżyła koszty dowozu małoletnich do szkoły. Biorąc pod uwagę niekwestionowaną przez strony odległość 30 km dziennie przez 22 dni w miesiącu, matka małoletnich pokonuje dystans 660 km miesięcznie, a więc spala 63 litry benzyny (9,5 l na 100km x 5,40zł), co daje miesięcznie kwotę 340 zł, Sąd przyjął, że przy uwzględnieniu dodatkowych wyjazdów kwota wydawana przez matkę małoletnich na paliwo nie przekracza średnio 350 zł miesięcznie. Natomiast za dowolne i nieuzasadnione Sąd uznał koszty wyżywienia T. i M. K. (1) określone na kwotę 1000 zł, przyjmując, że usprawiedliwione potrzeby żywieniowe - 9 i 6 - letniego dziecka są mniejsze i uznał, iż koszty ich wyżywienia określić należy na kwotę po 400 zł miesięcznie. Podobnie stwierdził, iż matka powodów- pozwanych wzajemnie nie wykazała również wydatków na rozrywkę małoletnich obejmującą zakup książek, zabawek na kwotę 300 zł miesięcznie. Wykazany w toku całego postępowania koszt z tym związany wyniósł 197,82 zł. Ostatecznie Sąd I instancji przyjął, że aktualnie koszty utrzymania małoletniego T. K. wynoszą ok. 1200 zł i obejmują 1/5 udziału w kosztach utrzymania mieszkania tj. kwotę 137 zł, wyżywienie 400 zł, obiady w szkole średnio 66 zł, odzież 100 zł, środki czystości 50 zł, średnie wydatki szkolne 52 zł, opłaty za ubezpieczenie i komitet średnio 10 zł miesięcznie, udział w zajęciach aikido 90 zł, opieka stomatologiczna 16 zł, opłata za zieloną szkołę 80 zł miesięcznie, udział w kosztach dowozu tj. 175 zł, wykazane koszty rozrywki ok. 10 zł miesięcznie. Natomiast aktualne koszty utrzymania małoletniego M. K. (1) wynoszą ok. 1123 zł i obejmują 1/5 udziału w kosztach utrzymania mieszkania tj. kwotę 137 zł, wyżywienie 400 zł, obiady w szkole średnio 105 zł, odzież 100 zł, środki czystości 50 zł, średnie wydatki szkolne 52 zł, opłaty za ubezpieczenie i karty pracy średnio 9 zł miesięcznie, udział w zajęciach aikido 90 zł, udział w kosztach dowozu tj. 175 zł, wykazane koszty rozrywki ok. 10 zł miesięcznie. Organizowanie komunii uznał za wydatek jednorazowy. Co do wydatków na lekcje języka chińskiego, wyjazdów wakacyjnych niewątpliwie służącym interesowi i rozwojowi dzieci, stwierdził, że powinny być korygowane zakresem możliwości płatniczych osoby obowiązanej do alimentacji. Te zaś po stronie pozwanego-powoda wzajemnego nie uległy zmianie w stopniu pozwalającym na obciążenie go wyższymi alimentami. Mimo zmiany warunków zatrudnienia G. K., obecne jego możliwości zarobkowe należy ocenić na poziomie zbliżonym jak w poprzedniej sprawie, w której zapadło orzeczenie

o alimentach. Sąd I instancji wskazał również ,iż w wyroku rozwodowym ustalone zostały kontakty pozwanego-powoda wzajemnego z małoletnimi podczas których ponosi on koszty utrzymania małoletnich, dostarcza środki na ich rozrywkę , przeznaczając na ten cel ok. 350 zł miesięcznie. Biorąc pod uwagę wysokość jego wynagrodzenia oraz usprawiedliwione wydatki na jego utrzymanie, alimenty na dotychczasowym poziomie są adekwatne do możliwości zarobkowych pozwanego -powoda wzajemnego a ustalony poziom kosztów utrzymania małoletnich nie stanowi podstawy do obniżenia alimentów.

Reasumując Sąd Rejonowy podkreślił ,że w ustalonym stanie faktycznym brak było podstaw do zmiany obowiązku alimentacyjnego. Usprawiedliwione potrzeby powodów- pozwanych wzajemnie uległy modyfikacjom, jednak nie wzrosły na tyle, iż wzrost ten ma charakter istotnej zmiany, przemawiającej za uwzględnieniem żądania podwyższenia świadczeń alimentacyjnych, jak również nie zmienił się w taki sposób, by stanowił podstawę do obniżenia alimentów. Z tych względów powództwa podlegały oddaleniu natomiast orzeczenie o kosztach procesu wydano w oparciu o treść art. 102 k.p.c.

Apelację od wyroku wnieśli zarówno powodowie – pozwani wzajemnie jak również pozwany - powód wzajemny.

Powodowie- pozwani wzajemnie początkowo zaskarżyli wyrok w całości domagając się jego zmiany poprzez zasądzenie od pozwanego -powoda wzajemnego na rzecz M. K. (1) alimentów w kwocie po 800 zł miesięcznie a na rzecz T. K. alimentów w kwocie po 700 zł miesięcznie, poczynając od dnia złożenia pozwu , płatnych w terminie do dnia 15 – go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, w miejsce alimentów zasądzonych wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20 kwietnia 2011r. w sprawie o sygn. akt V Ca 137/11, względnie domagali się uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Wyrokowi zarzucili :

1/ naruszenie przepisów postępowania cywilnego poprzez:

- niewłaściwe zastosowanie przepisu art. 233k.p.c.

- niewłaściwe zastosowanie przepisu art.133 i 135 oraz art.138 k.r.o.;

2/ niewyjaśnienie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy oraz sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego;

3/ naruszenie art. 45 pkt 1 Konstytucji RP.

W uzasadnieniu wniesionej apelacji rozwinęli i uzasadnili opisane wyżej zarzuty.

Pozwany - powód wzajemny zaskarżył wyrok w części tj. w zakresie punktu 2 i 3.

Zarzucił mu :

1/naruszenie przepisów postępowania tj. art.328 § 2 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie , będące konsekwencją braku wskazania w uzasadnieniu wyroku skonkretyzowanych powodów , z uwagi na które roszczenie zgłoszone przez pozwanego –powoda wzajemnego nie zasługiwało na uwzględnienie;

2/ art.233k.p.c. poprzez dokonanie oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego w sposób dowolny i sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego oraz prawidłowego rozumowania , w szczególności poprzez uznanie, że:

a)wydatki realizowane przez pozwanego –powoda wzajemnego na zaspokojenie jego bieżących, usprawiedliwionych potrzeb życiowych wynoszą jedynie 760 zł miesięcznie ;

b) od momentu wydania wyroku przez Sąd Apelacyjny ustalającego zakres zobowiązań alimentacyjnych nie nastąpiło istotne obniżenie możliwości zarobkowych pozwanego- powoda wzajemnego , które uzasadniałoby obniżenie świadczeń alimentacyjnych i nie nastąpiło zwiększenie się możliwości zarobkowych matki uprawnionych , które uzasadniałoby obniżenie świadczeń alimentacyjnych.

Nadto wyrokowi zarzucił sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym wynikającą z błędnego przyjęcia ,iż miesięczne wynagrodzenie pozwanego –powoda wzajemnego wynosi 2840-2929 zł netto.

Jak również naruszenie przepisów prawa materialnego :

a/ art.135§ 1 k.r.o. w zw. z art. 27 k.r.o. poprzez błędną jego wykładnię polegającą na niesłusznym przyjęciu ,iż dla oceny możliwości zarobkowych matki powodów –pozwanym wzajemnie bez znaczenia jest fakt zawarcia przez nią związku małżeńskiego;

b/art.135 § 1 k.r.o. poprzez jego niezastosowanie polegające na nie ustaleniu wpływu rzeczywistych możliwości zarobkowych pozwanego – powoda wzajemnego na zakres jego obowiązku alimentacyjnego względem dzieci.

Opierając się na opisanych wyżej zarzutach pozwany –powód wzajemny wniósł o:

- zmianę punktu 5 wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach poprzez zasądzenie od pozwanego –powoda wzajemnego na rzecz T. K. alimentów w kwocie po 600 zł miesięcznie w miejsce dotychczasowych a na rzecz małoletniego M. K. (1) w kwocie po 500 zł miesięcznie w miejsce dotychczasowych w kwocie 600 zł miesięcznie oraz o zasądzenie od powodów –pozwanym wzajemnie na rzecz pozwanego- powoda wzajemnego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji pozwany- powód wzajemny rozwinął opisane wyżej zarzuty.

Podczas rozprawy alimentacyjnej przedstawicielka ustawowa powodów –pozwanym wzajemnie oświadczyła ,że zaskarża wyrok w zakresie punktu 1 i wywodziła jak w apelacji. Nadto wniosła o oddalenie apelacji pozwanego -powoda wzajemnego Pełnomocnik pozwanego- powoda wzajemnego wniósł i wywodził jak w apelacji oraz o oddalenie apelacji powodów –pozwanym wzajemnie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd Rejonowy prawidłowo zakwalifikował żądania stron przyjmując za podstawę prawną swego rozstrzygnięcia przywołane przepisy prawne, a następnie ustalił wszystkie okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy stosując prawidłowo zasady postępowania dowodowego. Poczynione ustalenia dotyczące okoliczności faktycznych mają podstawę w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, który w zakresie dokonanych ustaleń jest logiczny i wzajemnie spójny. Ustalenia te Sąd Okręgowy przyjmuje za własne i podziela wysnute na ich podstawie wnioski.

Odnosząc się do zawartych w obu apelacjach zarzutów naruszenia art.138 k. r. o., art.133 i art. 135 k.r.o. podkreślić należy ,iż zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego można żądać wyłącznie w razie zmiany stosunków. Przez zmianę stosunków określonych w art. 138 k.r.o. rozumie się „istotne zmniejszenie lub ustanie możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego do alimentacji albo istotne zwiększenie się usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, wskutek czego ustalony zakres obowiązku alimentacyjnego wymaga skorygowania przez stosowne zmniejszenie albo zwiększenie wysokości świadczeń alimentacyjnych” (Kodeks rodzinny i opiekuńczy, Komentarz, red. prof. dr hab. Krzysztof Pietrzykowski, Wydawnictwo C.H. Beck, wydanie 3, s. 1134). Zmiana stosunków musi się odnosić do wszelkich zmian w statusie ekonomicznym skutkującym zmianą zakresu usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub zmianą zakresu możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. Uwzględnienie roszczenia wymaga zatem wykazania, że zmiana stosunków nastąpiła po uprawomocnieniu się wyroku zasądającego świadczenie alimentacyjne, a więc po wyroku Sądu Apelacyjnego w

Katowicach z dnia 20 kwietnia 2011r. ustalającego zakres poprzedniego obowiązku alimentacyjnego. Sąd Rejonowy rozpoznając żądania stron przeprowadził obszerne postępowanie dowodowe badając okres od dnia 20 kwietnia 2011r. do dnia zamknięcia rozprawy i wyprowadził słuszny wniosek, który Sąd Okręgowy podziela, iż do zmiany stosunków w rozumieniu cytowanego wyżej przepisu nie doszło. Dodać należy, że rodzice małoletnich zakładając nowe rodziny mieli pełną świadomość skutków z tym związanych oraz obowiązków ciężących na nich względem małoletnich dzieci pochodzących z ich małżeństwa. Art. 133 k.r.o. wyraźnie wskazuje, że obowiązek alimentacyjny dotyczy obojga rodziców. Bezsprzeczne jest, że matka małoletnich dokłada osobistych starań o wychowanie dzieci i czyni to z dużym zaangażowaniem, jednakże fakt ten nie zwalnia jej od konieczności zaspokajania również materialnych potrzeb uprawnionych. Nie ulega też wątpliwości, że pozwany – powód wzajemny również dokłada starań o wychowanie małoletnich a poza zasądzoną kwotą alimentów wydaje na ich potrzeby dodatkowe kwoty pieniężne, co zostało uwzględnione i znalazło wyraz w zaskarżonym orzeczeniu. G. K. poza małoletnimi nie posiada innych osób na utrzymaniu i w żaden wiarygodny sposób nie wykazał aby jego możliwości zarobkowe były niższe od tych, które przyjął Sąd wydając zaskarżone orzeczenie opierając się na przedłożonych na tę okoliczność dokumentach. Zgodnie z art. 135 § 1 k.r.o., zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Jak wskazał Sąd Najwyższy w punkcie 4 uchwały z dnia 16 grudnia 1987 r. (III CZP 91/86) przez usprawiedliwione potrzeby uprawnionego rozumieć należy potrzeby, których zaspokojenie zapewni mu - odpowiedni do jego wieku i uzdolnień - prawidłowy rozwój fizyczny i duchowy. Dzieci mają prawo do równej z rodzicami stopy życiowej niezależnie od tego, czy żyją z nimi wspólnie, czy też oddzielnie. Obowiązek alimentacyjny, musi uwzględniać wynikający z art. 96 § 1 k.r.o. obowiązek rodziców troszczenia się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka i przygotowywać je należycie do pracy dla dobra społeczeństwa odpowiednio do jego uzdolnień. Usprawiedliwione potrzeby dziecka winny być oceniane nie tylko na podstawie wieku, lecz również miejsca pobytu dziecka, jego środowiska, możliwości zarobkowych zobowiązanego do jego utrzymania i całego szeregu okoliczności każdego konkretnego wypadku (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 1969r., III CRN 350/69; uchwała Pełnego Składu Izby Cywilnej i Administracyjnej Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987 r., III CZP 91/87), przy czym obowiązek dostarczania, w ramach obowiązku alimentacyjnego, środków utrzymania i wychowania przez rodziców na rzecz dziecka nie obejmuje świadczeń zwyczajowo przyjętych i życiowo celowych, ale niesłużących zaspokajaniu bieżących usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 14 maja 2008r., I OSK (...)). Natomiast Zgodnie z uchwałą Pełnego Składu Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987r. (III CZP 91/86) przez ustawowe określenie „możliwości zarobkowe i majątkowe rozumieć należy nie tylko zarobki i dochody rzeczywiście uzyskiwane ze swojego majątku, lecz te zarobki i te dochody, które osoba zobowiązana może i powinna uzyskiwać przy dołożeniu należytej staranności i przestrzeganiu zasad prawidłowej gospodarki oraz stosownie do swoich sił umysłowych i fizycznych. Możliwości zarobkowe zobowiązanego nie mogą być zawsze utożsamiane z faktycznie osiąganymi zarobkami. W uzasadnionych przypadkach obejmują one także wysokość zarobków, które zobowiązany jest w stanie uzyskać, lecz nie osiąga ich z przyczyn nie zasługujących na usprawiedliwienie, np.: nie wykonywanie przez obowiązanego wyuczonego i dobrze wynagradzanego zawodu, podjęcie zatrudnienia w niepełnym wymiarze godzin, bądź też praca dorywcza.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. zawartego w apelacji pozwanego- powoda wzajemnego podkreślić należy, że z redakcyjnego ujęcia art. 328 § 2 k.p.c. wynika, że punktem wyjścia dla przedstawienia w motywach pisemnych uzasadnienia wyroku koncepcji prawnej rozstrzygnięcia sprawy powinny być poczynione ustalenia faktyczne. Sąd pierwszej instancji zobowiązany jest do wyjaśnienia motywów rozstrzygnięcia w sposób umożliwiający przeprowadzenie kontroli instancyjnej zaskarżonego orzeczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2007r., V CSK 115/07). Uchybienie Sądu w tym zakresie, następuje jedynie w sytuacji, gdy uzasadnienie wyroku zawiera jedynie opis poszczególnych elementów stanu faktycznego, bez wniosków z nich wynikających i bez dokonanego ustalenia stanu faktycznego istotnego dla rozstrzygnięcia sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 1999r., II UKN 437/98; orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 28 sierpnia 1951r., C 154/51, OSN 1952, Nr 3, poz. 69).

W ocenie pozwanego -powoda wzajemnego, Sąd Rejonowy dopuścił się naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak wskazania w uzasadnieniu wyroku skonkretyzowanych powodów, z uwagi na które żądanie pozwanego- powoda

wzajemnego nie zasługiwało na uwzględnienie. Zarzut ten należy uznać za chybiony albowiem Sąd Rejonowy w sposób szczegółowy wskazał dowody na podstawie których ustalił stan faktyczny, a które, w ocenie tego Sądu, dały podstawę do wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie obowiązku alimentacyjnego i przyczyn nie uwzględnienia żądania pozwanego –powoda wzajemnego. Dokonane przez Sąd Rejonowy wskazanie dowodów stanowiło wyczerpującą podstawę do dokonania kontroli instancyjnej. Również zakwestionowanie przez Sąd wiarygodności zeznań pozwanego- powoda wzajemnego co do jego stanu majątkowego, zostało w sposób przekonujący (logiczny) wyjaśnione. Z tych względów nie było podstaw do uznania, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku zostało sporządzone z obrazą art. 328 § 2 k.p.c.

Natomiast przepis art. 233 k.p.c. którego naruszenie zarzucili powodowie- pozwani wzajemnie jak również pozwany -powód wzajemny odnosi się wprost do oceny dowodów wskazując według jakich kryteriów winna być ona przeprowadzona. Wyraża zasadę swobodnej oceny dowodów stanowiąc w § 1, że Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Stawiając zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. należy wykazać, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, które jedynie mogą zostać przeciwstawione uprawnieniu Sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo- skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002r., II CKN 817/00). Zatem do skutecznego postawienia zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c. nie jest wystarczające przekonanie strony o ich odmiennej ocenie niż ocena Sądu (Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyrokach: z dnia 1 marca 2012r. I ACa 111/12; z dnia 3 lutego 2012r., I ACa 1407/11). Również same, nawet poważne wątpliwości co do trafności oceny dokonanej przez sąd pierwszej instancji, jeżeli tylko nie wykroczyła ona poza granice zakreślone w art. 233 § 1 k.p.c., nie powinny stwarzać podstawy do zajęcia przez sąd drugiej instancji odmiennego stanowiska (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012r., I UK 347/11).

Mając na względzie powyższe powodowie- pozwani wzajemnie oraz pozwany- powód wzajemny , stawiając zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., byli obowiązani wykazać, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Tymczasem obie strony nie wykazały uchybieniu przez Sąd I instancji regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów poprzestając jedynie na kwestionowaniu niekorzystnych dla siebie rozstrzygnięć.

Odnośnie wysuniętego przez powodów –pozwanym wzajemnie zarzutu naruszenia art.45 pkt 1 Konstytucji RP stwierdzić należy, iż poza jego zgłoszeniem nie został on w żaden sposób rozwinięty i uzasadniony.

Mając na uwadze powyższe zdaniem Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy prawidłowo stwierdził brak zaistnienia przesłanek zarówno do podwyższenia, jak również do obniżenia dotychczasowych alimentów zasądzonych na rzecz powodów – wzajemnie pozwanych.

Z tych względów obie apelacje jako bezzasadne na podstawie art. 385 k.p.c. oddalono. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono po myśli art. 102 k.p.c. i nie obciążono powodów- pozwanych wzajemnie kosztami postępowania apelacyjnego ,uznając, że (z uwagi na całokształt okoliczności niniejszej sprawy) zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek w rozumieniu powołanego wyżej przepisu.

SSO Andrzej Dyrda SSO Magdalena Hupa-Dębska SSO Danuta Morys-Woźniak